

Теоретичний матеріал «Розкласти по поличках»

Основні види складнопідрядних речень:
з означальними, з'ясувальними, обставинними
підрядними частинами

Найбільше і найдорожче добро кожного народу — це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і свої сподіванки, розум, досвід, почування.

Панас Мирний

Складнопідрядні речення різноманітні за значенням та будовою та поділяються на такі види:

- ✓ **з підрядними означальними;**
- ✓ **з підрядними з'ясувальними;**
- ✓ **з підрядними обставинними**, які поділяються на підвиди: обставинні мети, часу, місця, умови, наслідку.

Назви та ознаки цих видів

(зауважте, що кожен із них зіставлено з певним членом речення):

Вид	Характеристика	Відповідає на питання	Зіставлено з членом речення	Приклад
Означальне	підрядна частина пояснює чи характеризує одне зі слів головної	означення (який? яка? які? якого? тощо)	означення	Ніколи не забуду ту мить, (яку?) коли вперше побачив її.

Вид	Характеристика	Відповідає на питання	Зіставлено з членом речення	Приклад
	частини, зазвичай іменник			
З'ясувальне	підрядна частина роз'яснює одне зі слів головної (часто – дієслово, прикметник чи прислівник)	підмета (хто? що?) або додатка (кого? чого? кому? чому? кого? що? і т. д.): що сказав? у чому переконаний? що саме цікаво?	додаток	Мені сказали, (що?) що канікули розпочнуться наступного тижня. Не можна вірити тому, (кому?) хто вже раз зрадив.
Обставинне	підрядна частина називає якусь обставину (час, місце, причину тощо), що стосується дії в головній частині	обставини: коли? де? звідки? куди? як? наскільки? подібно до чого? чому? навіщо? за якої умови? тощо	обставина	(Навіщо?) Аби досягти мети, треба наполегливо працювати.

Щоб правильно визначити різновид складнопідрядного речення, потрібно поставити питання від головної частини до підрядної.

1. Якщо підрядна частина відповідає на запитання **який?** то це речення з підрядними **означальними**.
2. Якщо підрядна частина відповідає на питання що? чи інші питання **непрямих відмінків** (кого?, чого? тощо), то перед вами речення з підрядними **з'ясувальними**.

3. Якщо ж підрядне речення відповідає на питання, що й **обставина**, (де? коли? куди? звідки? як?), то це речення з підрядними **обставинним**.